

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ก่อนที่จะมีการนำธนบัตรเข้ามาใช้ร่วมกับเงินตราชนิดอื่นๆ ในระบบการเงินของประเทศนั้น เป็นที่ทราบกันดีว่าเงินตราของชนชาติไทยมีรูปพรรณสัณฐานหลากหลาย มีเอกลักษณ์และประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ สำหรับเงินตราโบราณที่ขุดพบในบริเวณอันเป็นที่ตั้งของประเทศไทย ได้แก่ เงินตราของอาณาจักรฟูนัน ทวารวดี และศรีวิชัย ซึ่งถือได้ว่าเป็นเงินตราก่อนการตั้งอาณาจักรไทย

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ส่วนเงินตราของอาณาจักรล้านนา และล้านช้าง เป็นเงินตราผสมกับอาณาจักรไทย

เงินตราของอาณาจักรฟูนัน

เงินตรายุคทวารวดี

เงินตรายุคศรีวิชัย

ย

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ครั้นถึงสมัยสุโขทัยได้มีการผลิต **เงินพดด้วง** ขึ้นใช้เป็นครั้งแรก เป็นการผลิตด้วยมือ ทำจากแท่งเงินบริสุทธิ์ มีลักษณะไม่ซ้ำแบบใคร นับเป็นเงินตราของไทยโดยแท้ และใช้หมุนเวียนยาวนานกว่า ๖๐๐ ปี ตั้งแต่ยุคสุโขทัย อยุธยา จนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในสมัยสุโขทัยเงินพดด้วงมีการประทับตรามากกว่า ๒ ดวง จวบจนสมัยอยุธยาจึงเป็นรูปแบบเดียวกัน คือ มีตราแผ่นดินรูปจักร และ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ (พ.ศ. ๒๓๙๔ - ๒๔๑๑) เงินพดด้วงก็ต้องเลิกผลิตไป เพราะหลังจากไทยได้เปิดประตูการค้ากับประเทศตะวันตก นับตั้งแต่ได้มีการลงนามใน สนธิสัญญาบาวริงกับประเทศอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๙๘ ย พระองค์ทรงเห็นความจำเป็นที่ไทยต้องจำยอมทำสนธิสัญญาตามข้อเสนอของอังกฤษ แม้ว่าไทยต้องเสียเปรียบอย่างมากก็ตาม เพราะเกรงว่าไทยอาจถูกอังกฤษบีบบังคับด้วยกำลังกองทัพและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยแล้วหาเหตุยึดไทยเป็นอาณานิคมในที่สุดดังประเทศข้างเคียงอื่นๆ กำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้น ดังพระราชดำรัสว่า

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

...ในเมื่อสยามถูกรังควานโดยฝรั่งเศสด้านหนึ่ง โดยอาณานิคมอังกฤษอีกด้านหนึ่ง...เราต้องตัดสินใจว่าเราจะทำอย่างไร จะว่ายทวนน้ำขึ้นไปทำตัวเป็นมิตรกับพระเจ้า หรือว่ายออกทะเลไปเกาะปลาวาฬไว้ หากเราพบบ่อทองในประเทศเรา... พอที่จะซื้อเรือรบจำนวนร้อยๆ ลำก็ตาม เราคงไม่สามารถจะสู้กับพวกนี้ได้ เพราะเราจะต้องซื้อเรือรบจากประเทศเหล่านี้(อังกฤษและฝรั่งเศส) พวกนี้จะหยุดขายให้เราเมื่อไหร่ก็ได้...อาวุธชนิดเดียวที่จะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อเราในอนาคตก็คือ วาจาและหัวใจเราอันกอบปรด้วยสติและปัญญา...

พระราชดำรัสดังกล่าวนี้จึงนำไปสู่การเจรจาทางการทูตกับอังกฤษ และทรงยอมทำสนธิสัญญาแบบเดียวกันกับประเทศตะวันตกอื่นๆ เกือบ ๑๐ ประเทศ เพื่อมิให้ประเทศตะวันตกประเทศใดประเทศหนึ่งเข้ามามีอำนาจและอิทธิพลอย่างโดดเด่นเพียงประเทศเดียวในไทย และในระหว่างการดำเนินนโยบายดังกล่าว พระองค์ก็ทรงให้ปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยตามแบบตะวันตก

ใบพระราชทานเงินตรา

กว้าง ๘.๖ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๖ เซนติเมตร

อยู่หัว ทรงให้จัดทำ โ **หมาย** เป็นเงินกระดาษชนิดแรกขึ้นใช้แทนเงินพดด้วงในปี พ.ศ. ๒๓๙๖ ทำด้วยกระดาษปอนด์สีขาว พิมพ์ลวดลายทั้งสองด้าน
ประทับตราแผ่นดินและตราประจำรัชกาล จัดทำขึ้นมี ๓ ประเภท คือ หมายราคาต่ำ หมายราคาต่ำถึง หมายราคาสูง
ย สำหรับเงินกระดาษอีกชนิดหนึ่งที่ทำในสมัยพระองค์ เรียกว่า โ **ใบพระราชทานเงินตรา** มีหลายชนิดราคา ทำด้วยกระดาษปอนด์สีขาว
พิมพ์เพียงด้านเดียว การใช้จะอยู่ในวงจำกัดกว่าหมาย

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย อย่างไรก็ตาม โดยเหตุที่หมายและใบพระราชทานเงินตราเป็นเงินชนิดใหม่ ในขณะที่ประชาชนมีความคุ้นเคยกับเงินพดด้วงมาแต่สมัยโบราณ
การใช้เงินกระดาษจึงยังไม่เป็นที่แพร่หลายตามพระราชประสงค์ และค่อยๆ หายไปจากระบบการเงินของประเทศในแผ่นดินของพระองค์ในที่สุด
ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย เมื่อถึงรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** รัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓) เกิดปัญหาขาดแคลนเหรียญตึ๊งและทองแดง
บนหน้าเหรียญ จึงมี

พระ บาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ผู้หวังกำไรพากันหลอมเหรียญตึ๊งและทองแดงทำเป็นแท่งส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ดังนั้น
เพื่อแก้ปัญหาชั่วคราวระหว่างสั่งซื้อเครื่องจักรทำเหรียญจากต่างประเทศ จึงจัดทำเงินกระดาษราคาต่ำ เรียกว่า **อัฐกระดาษ** ออกใช้เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๗
แต่ก็ไม่ได้รับความนิยมเช่นเดียวกับ**หมาย** เนื่องจากเบียดู่ง่าย และมีวัตถุประสงค์เพื่อออกใช้เป็นการชั่วคราว จึงได้ยกเลิกไปโดยปริยายในปี พ.ศ. ๒๔๑๙

ย ย ย ย ย ย ย ย จะเห็นว่าเมื่อแนวความคิด โ เงินกระดาษ โ ได้เริ่มต้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ และได้รับการสานต่อสมัยรัชกาลที่ ๕ ระยะเวลาๆ แต่ยังไม่เป็นผล
แนวคิดเช่นนี้ทำให้ลักษณะของ โ **ทุนสำรองในคลังหลวง** โ ก็เริ่มมีวัตถุประสงค์ที่กว้างออกไปจากเดิมเป็นการเก็บรักษาไว้ในยามจำเป็นเท่านั้น
เมื่อมีเงินกระดาษเกิดขึ้นก็มีความจำเป็นต้องจัดเก็บเงินตราในท้องพระคลังเพิ่มขึ้นด้วย เพื่อให้เพียงพอกับการแลกเปลี่ยนเงินกระดาษของราษฎร และด้วย
ที่เก็บรักษาทุนสำรองไว้เพื่อความไม่ประมาท

ภาพขณะรับคำถวายพระพรและกส่งเงินที่ระสีกจากพ่อค้าชาวยุโรป
(ภาพจาก หอจดหมายเหตุแห่งชาติ)

อัฐกระดบ

กว้าง ๕.๑ เซนติเมตร ยาว ๑๕.๐ เซนติเมตร

